

Domènec Garcias

Segons el diccionari, una antítesi és “el contrast que neix de l'acostament de dues idees, expressions, etc., que s'oposen l'una a l'altra”. Avui en dia, però, això d'oposar-se, això de prendre partit, no sembla ser intel·lectualment correcte. Amb el vostre permís, deixaré per un moment la correcció i defensaré la necessitat de l'antítesi. Sortiré una estoneta de la fila i intentaré explicar a què ve aquesta “anti-*Tesis*”.

Anem als fets. Resulta que tornam tenir dins els panorama del cinema estatal un nou arribadet fent de les seves. Diuen que se n'ha duit set “goias”, set. Li hauré de donar l'enhorabona al senyor Amenábar, però deixau-me primer intentar esbrinar, parafrasejant un dels millors títols d'Almodóvar, “què ha fet ell per merèixer això”.

Doncs bé, tot el que ha fet aquest jovenet de vint-i-pocs anys es pot resumir en dues paraules: ser intel·ligent (el que no sé és si això és un mèrit seu, però aquesta és una altra història...). Com anava dient, l'intel·ligent Alejandro recorda una mica a l'altre Alex (De

la Iglesia), tot i que aquest darrer, això sí, va descaradament pel món de trapella. Sembla com si els nous realitzadors espanyols, per no ser menys que altres (crec que tots sabem a qui ens referim), hagin optat per pujar al tren que més via fa: un *AVE* anomenat “*Violència*”. La diferència entre els dos nous *enfants terribles* del cinema espanyol és que, contràriament a la broma explícitament macabra amb la qual ens obsequia de tant en tant el nostre amic del llinatge eclesiàstic, Amenábar es posa l'impermeable de la invitació a la reflexió per, a partir d'aquí (i prenent-li la paraula a un dels seus personatges) donar-li al públic allò que demana. No es pot negar que la jugada és intel·ligent, però tampoc es pot negar que l'ambigüitat moral dels personatges creats pel director i guionista de *Tesis* no sigui un reflex de la del seu creador. Perquè el jove director no es conforma fent la típica pel·lícula de “sang i fetge” que, suposadament, tant agrada a la gent i tants beneficis dona a tots els que es dediquen actualment al negoci del cinema. Amenábar, un alumne brillant i avantatjat de la Facultat de Ciències de la Informació, no es podia permetre la baixesa de ser comparat amb segons qui (supòs que tots sabem a qui ens referim, o no? Sí, home, tots aquests directors de la nova fornada nord-americana, clients predilectes dels grans proveïdors

de salsa de tomàtiga). Amenábar havia d'anar més enfora. Dissimulada sota la disfressa d'un thriller convencionalíssim (i faig èmfasi en el superlatiu), vestida d'un pretès realisme que, segons diuen (a mi -ho confés- no em va passar), enganxa l'espectador de manera que gairebé no toca la butaca durant tota la projecció; *Tesis* ens mostra amb tota la seva cruïsa no una més de les moltes depravacions humanes, sinó una de les més extremes, una especialment escollida per impactar. Escollida per deixar el públic impressionat, bocabadat, en definitiva, enlluernat. “És important que se sàpiga que això existeix”, ha dit Amenábar. I el públic, rescatat de la seva ignorància, li ha agraït el favor a base de premis i doblers a la taquilla.

Em deman de què serveixen tants de missatges sobre l'ús de la violència a la televisió, al cinema, als mitjans de comunicació en general. Que si no és bona; que si no és tan dolenta. Mentre l'ambigüitat d'Amenábar enganya l'espectador des de la seva trona de nou predicador, des del seu pretès intent de fer pensar a la gent, ens ven de tapadet la “moto” d'una nova pel·lícula d'acció que beu en les fonts del gran Alfred Hitchcock, simplement actualitzada en les tècniques i, sobretot, molt més morbosa i truculenta, al gust, sempre suposat, del públic modern. No ens amaga Amenábar la seva admiració pel mestre, copiant-li la fórmula d'incloure la seva persona en una escena del film, com solia fer l'inefable director britànic. El subterfugi utilitzat en aquest cas per l'aprenent de bruixot és el de fer aparèixer el seu nom en la pantalla d'un ordinador, formant part d'una base de dades, dins un disquet impune-ment robat a la multinacional SONY (com si aquesta gent es deixàs robar tan fàcilment!).

Però tornem al tan suat “gust del públic”. Aquest és, per a mi, el gran dilema: realment és això que ens venen el que ens agrada. Atès l'èxit de la pel·lícula i de totes les precedents de temàtica similar, l'única resposta és sí. La gent devora aquest tipus de cinema, de televisió, d'informació, i això justifica la seva existència: li hem de donar al públic allò que demana. I amb aquesta cançoneta ja estan oberts tots els camins per omplir el mercat audiovisual de cops de puny, pistoles, ganivets i altres objectes que haguessin fet morir-se de plaer als grans inquisidors espanyols dels segles XVI i XVII. Mutilacions, violacions, tortures, assassinats, necrofàgia... I ara, *snuff*, és a dir, tot junt i real, ben real. Quina serà la pròxima entrega? Tal vegada el jove Amenábar tenguí la resposta, però haurà de córrer si no vol que algun adolescent aficionat al *gore* li llevi els “goias” de l'any que ve. Haurà d'engendrar una nova història, més truculenta si pot ser, donant-li fins i tot més versemblança. Perquè jo no sé què en pensareu

vosaltres, però crec que aquesta història de les cinc estudiants (cinc, ni més ni menys!) desaparegudes durant només dos anys de la mateixa facultat, al·lotes molt reals, cap d'elles sense pare ni mare, ni amics ni coneguts, ni ningú que mantengui viu el seu record, no s'aguanta. Igual que no s'aguanta el personatge d'Angela, la protagonista del film, correctament interpretada per una estupenda Ana Torrent, per altra banda. Llàstima que no poguem dir el mateix de Fele Martínez, l'actor que interpreta el personatge de Chema; al pobre li falta encara bastant de rodatge.

Com anava dient, el realisme d'Angela recorda una mica la superficial passada de pintura amb la qual tracten sovint els seus personatges la majoria de pel·lícules de l'altre costat de l'Atlàntic. Com s'explica, si no, que aquesta estudiant, suposadament sense experiències prèvies en el món del crim, resulti segrestada i fermada per dues vegades a una cadira, enfrontant-se a la perspectiva imminent de ser assassinada mentre una càmera la filma, agafant una pistola, també suposadament per primera vegada, amb la qual apunta a qui l'anava a matar, fent-li esclatar el cap d'un tret i veient (seguim suposant) com se li escampa el cervell per tot arreu. Com s'explica, deia, que aquesta al·lota aparegui, poc després d'uns fets tan terribles (per utilitzar un qualificatiu amable), convidant el seu amic “suposadament” ferit a un cafè, en lloc d'estar, com passaria a la vida real, una bona temporada sotmesa a tractament psiquiàtric? És que cap de nosaltres no recorda casos molt menys seriosos que han acabat amb traumes encara no superats? No serà, tot plegat, massa suposat?

Però, segons ens diuen, aquesta és la classe de cinema que la gent vol, i això és el que ens donaran pels segles dels segles. “Els” diuen que ho hem demanat. Algú ens ha sentit demanar-ho? Esperem no acabar tots igual que aquells pacients de la darrera escena, a l'hospital, amb la boca oberta i el cervell buit, esperant que ens donin allò que “ells” han decidit que hem demanat. Potser aquesta imatge sí valgui set “goias”, encara que només sigui per rebujar-los tots de seguida. Perquè jo vull creure que encara hi ha gent que intenta, si més no, sentir que controla el que vol i el que no, el que demana i el que no. Per a tots aquells que encara defensen el dret a ser diferents és per a qui es fan pel·lícules com *Secrets and Lies*, de Mike Leigh, la qual recoman, sense gaire esperança, al jove Amenábar. Supòs que la trobarà avorridament quotidiana i poc rendible, defensant l'interès de l'extraordinari. Però potser analitzant-la detingudament arribi a saber que fins i tot la realitat més extraordinària no s'aprèn veient pel·lícules, sinó (qui ho havia de dir!) observant la realitat. I, sobretot, vivint-la. ♦

